

Andante

Llenguatge Musical

Segon Curs
V. Roncero

© Copyright 2015. Vicente Roncero Gómez. VALÈNCIA

Edició autoritzada en exclusiva per a tots els països a
PILES, Editorial de Música, S. A. VALÈNCIA (Espanya)

Publicat en Coedició amb **DINSIC Publicacions Musicals, S.L.**
(Barcelona)

All rights reserved

Dipòsit Legal: B-11312-2015

I.S.B.N. de Piles, Editorial de Música S.A.: 978-84-15928-65-2

I.S.B.N. de Dinsic Publicacions Musicals, S.L.: 978-84-96753-60-0

Està legalment prohibit fotocopiar o escanejar aquest llibre o partitura sense el permís corresponent. Si necessita fotocopiar o escanejar aquesta obra o algun fragment, dirigeixi's a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics, www.cedro.org), per a obtenir l'autorització corresponent. De la mateixa manera queda prohibida la retransmissió total o parcial d'aquesta obra, tant per ràdio, televisió, com cable o la seva gravació en qualsevol mitjà, sense que existeixi un contracte en el qual l'editor ho autoritzi expressament.

Printed in Spain / Impres a Espanya

Imprimeix: Guada Impresores

PILES, Editorial de Música S. A.

Archena, 33 - 46014 VALÈNCIA (Espanya)

Tel. 96 370 40 27 - Fax: 96 370 49 64

www.pilesmusic.com

DINSIC Publicacions Musicals, S.L.

Santa Anna 10 Entresòl 3a - 08002 Barcelona

Tel. 93 3180605 – Fax: 934120501

E-mail: dinsic@dinsic.com

www.dinsic.com

Índex

   					
	RÍTMIC/MÈTRICS	ENTONACIÓ	AUDICIÓ	TEORIA MUSICAL	PÀG.
PRIMER TRIMESTRE					
Unitat 1	Repàs del compàs de $\frac{2}{4}$ Fórmules rítmiques resultat d'aquest compàs	Escala de Do Major	Reconèixer els sons de l'escala de Do Major	Escala de Do Major Primers apunts sobre la tonalitat Signes de repetició. Ampliació Doble barra	6
Unitat 2	Repàs del compàs de $\frac{3}{4}$ Fórmules rítmiques resultat d'aquest compàs	Sons Re↑ i Si↓	Reconèixer els sons de l'escala de Do Major més el Re↑ i Si↓	Presentació dels sons Re↑ i Si↓ Intervals: ascendents, descendents, conjunts i disjunts. Uníson. Lligadura d'expressió. Metrònom	16
Unitat 3	Compàs de $\frac{2}{4}$ Fórmules rítmiques resultat d'aquest compàs	\sharp \flat	Sol# , Sol \flat i La \flat	Les alteracions, \sharp , \flat i \flat Normes generals per a la correcta interpretació de les alteracions Alteracions de precaució Semitò cromàtic Matisos que afecten la velocitat (agògics). <i>Ritardando</i>	26
Unitat 4	Compàs de $\frac{2}{4}$ Fórmules rítmiques resultat d'aquest compàs	So La↓ Escala de La menor Fa# , Sol#	Escala de La menor Fa# , Sol#	Presentació del so La↓ Escala de La menor Tonalitat de La menor Alteracions a l'escala de La menor Primers apunts sobre la modalitat Matisos agògics relatius al "Tempo" Ampliació	36
Unitat 5	Compàs de $\frac{3}{4}$ Fórmules rítmiques resultat d'aquest compàs	Presentació dels sons Mi↑ i Fa↑ Escala de La menor Fa# , Sol#	Escala de La menor Sons Mi↑ i Fa↑ Fa# , Sol#	Presentació dels sons Mi↑ i Fa↑ Caràcter Matisos dinàmics. Ampliació Signes de repetició. Ampliació	46
Primer Trimestre. Resum					56
SEGON TRIMESTRE					
Unitat 6	Compàs de $\frac{3}{4}$ Fórmules rítmiques resultat d'aquest compàs	Escals de Do Major i La menor Fa# , Sol#	Escals de Do Major i La menor Fa# , Sol#	Intervals majors, Intervals menors i Intervals justos. Semitò diatònic Anàlisi de les diferències entre les escals de Do Major i La menor Situació dels tons i semitons Escals model de noves tonalitats	62

Índex

					
	RÍTMIC/MÈTRICS	ENTONACIÓ	AUDICIÓ	TEORIA MUSICAL	PÀG.
Unitat 7	Compàs de $\frac{6}{8}$ Fórmules rítmiques resultat d'aquest compàs	Escala de Sol Major Fa # Intervals de 4a i 5a justa	Escala de Sol Major Tonalitat de Sol Major Fa #	Escala de Sol Major Tonalitat de Sol Major El Fa # Compàs de $\frac{6}{8}$ Accent del compàs: temps fort i temps dèbil en el $\frac{6}{8}$	72
Unitat 8	Compàs de $\frac{3}{4}$ Grups de valoració especial Treset de corxeres Fórmules rítmiques resultat d'aquest compàs	Escala de La menor Fa # i Sol # . Fa b i Sol b i/o naturals Intervals de 6a M 6a m	Escala de La menor Fa # i Sol # . Fa b i Sol b i/o naturals Intervals de 6a M 6a m	Grups de valoració especial Treset de corxeres Clau de Fa en 4a línia Numeració dels sons, graus, de l'escala Intervals de 6a M 6a m Matisos agògics: <i>a tempo</i>	82
Unitat 9	Compàs de $\frac{6}{8}$ Fórmules rítmiques resultat d'aquest compàs	Escala de Mi menor Re # i Fa # Entonació dues veus	Escala de Mi menor Re # i Fa #	Escala de Mi menor Fa # , Re # i Do # . Re b i Do b Ampliació teoria relativa al compàs Compàs simple o binari, compàs compost o ternari Per què els anomenem compassos simples o compostos? Numerador i denominador en els compassos simples i compostos Matisos agògics: <i>Adagietto</i> , <i>Allegretto</i>	92
Segon Trimestre. Resum					100
TERCER TRIMESTRE					
Unitat 10		Escala de Fa Major Si b	Escala de Fa Major Si b 	Escala de Fa Major Tonalitat de Fa Major Si b Alteracions pròpies i accidentals Armadura Què és un cànon?	108
Unitat 11	Compàs de $\frac{3}{4}$ Fórmules rítmiques resultat d'aquest compàs	Escala de La menor Fa # i Sol #	Escala de La menor Fa # i Sol #	Compàs de $\frac{3}{4}$ Accent del compàs: temps fort i temps dèbil en el $\frac{3}{4}$ Nom dels graus de l'escala Tercer grau o mediant com a grau modal	118
Unitat 12	Compàs de $\frac{12}{8}$ Fórmules rítmiques resultat d'aquest compàs	Escala de Re menor Si b, Si b i Do #	Escala de Re menor Si b, Si b i Do #	Compàs de $\frac{12}{8}$ Accent del compàs: temps fort i temps dèbil en el $\frac{12}{8}$ Escala de Re menor. Si b, Si b i Do # Tonalitats relatives Intervals de 7a M 7a m	128
Resum 3r Trimestre					138

Pròleg

Andante és la primera metodologia dedicada a l'aprenentatge del Llenguatge Musical que va incorporar en un sol llibre **tot el material curricular**. Després de més d'una dècada al servei de l'ensenyança, **Andante** (Piles, editorial de música-València) decideix renovar-se, però sense perdre la seva manera de ser, la que l'ha fet comptar amb l'atenció de tants professors i alumnes al llarg d'aquests anys.

Andante es proposa ser més **àgil, dinàmic, clar**, i amb un sentit molt més **pràctic i directe**. En aquesta nova edició, que ara publiquem en llengua catalana en coedició amb **DINSIC Publicacions Musicals, S.L.**, hi hem posat tota la nostra **experiència**, així com la de tants companys i alumnes que ens han fet arribar diferents apreciacions per a aquest nou treball, en el qual continuem desenvolupant el compromís que vam adquirir amb l'ensenyament de la música.

Aquest **Nou Andante** presenta dotze Unitats amb noves activitats. Cada Unitat està dividida en cinc parts: teoria, cançó, lectures (subdividida a la vegada en rítmiques, melòdiques i ritmicomelòdiques), exercicis d'audició i exercicis de teoria i escriptura musical. Dins de cada Unitat totes les activitats mantenen una **inseparable relació**. D'aquesta manera pretenem que l'aprenentatge del Llenguatge Musical sigui **coherent i efectiu**. Al final de cada trimestre apareix un resum que inclou noves lectures, exercicis de suport i un **quadre** en el qual trobem tots els continguts treballats durant el trimestre. S'incorpora un **CD***, que serà de gran ajuda tant a classe com per al treball a casa. En aquest CD figuren tant les cançons de cada Unitat, com tots els exercicis d'audició amb les corresponents correccions.

És molt important treballar dia rere dia, crear un hàbit d'estudi en què el nucli familiar pugui involucrar-se. En aquest sentit serà de vital importància l'aportació del CD, i la certa **independència** que aquest facilita al treball de l'alumne. Això no obstant, el professor l'haurà de guiar, sempre, en la seva relació amb **Andante**.

*Al CD figuren les 12 cançons i 2 exercicis d'audició ritmicomelòdics per Unitat. A més a més, a la web www.andante.editorialpiles.com, es troben un exercici rítmic, un de melòdic i un més de ritmicomelòdic corresponents a cada Unitat Didàctica, així com als resums trimestrals.

Unitat 8

Compàs de $\frac{3}{4}$
Grups de valoració especial
Treset de corxeres
Fórmules rítmiques resultat d'aquest compàs

Escala de La menor
Fa # i Sol # . Fa b i Sol b i/o naturals
Intervals de 6a M 6a m

Escala de La menor
Fa # i Sol # . Fa b i Sol b i/o naturals
Intervals de 6a M 6a m

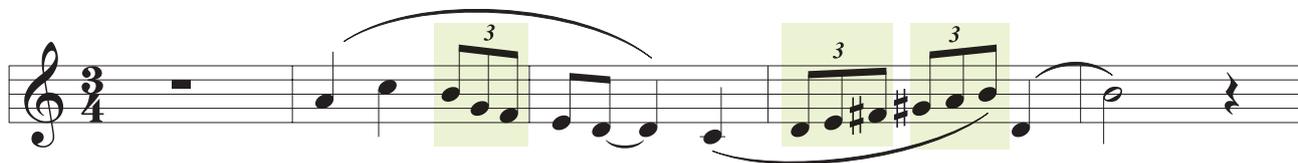
Grups de valoració especial
Treset de corxeres
Clau de Fa en 4a línia
Numeració dels sons, graus, de l'escala
Intervals de 6a M 6a m
Matisos agògics: a tempo

Elements de Teoria

• Grups de valoració especial. Treset de corxeres

Anomenem treset tres notes que ocupen el lloc en el qual de forma normal n'apareixen dues.

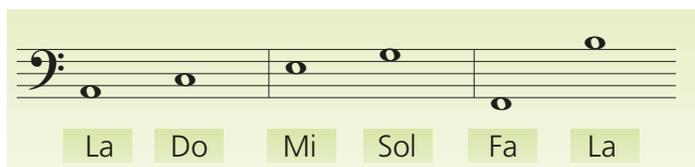
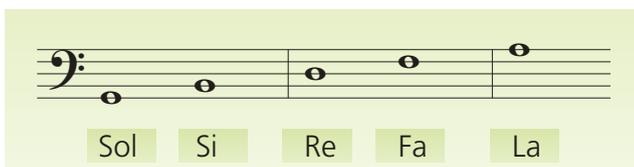
Aquestes tres corxeres estan ocupant tot un temps. Com ja saps, en un temps del compàs de $\frac{3}{4}$ entren de forma habitual dues corxeres. Aquesta és la raó per la qual el treset i altres grups de notes que veurem més endavant reben el nom de "grups de valoració especial".

• Clau de Fa en 4a línia

De la mateixa manera que la clau de Sol, la clau de Fa és un signe que apareixerà al principi del pentagrama. La seva missió, igual que la clau que ja coneixes, és la d'indicar-nos el nom de les notes en el pentagrama. Aquesta clau ens diu que la nota que es troba a la quarta línia del pentagrama s'anomena Fa. Fixa't en el nom que reben les notes quan utilitzem aquesta nova clau:

a les línies,

als espais,

Completa

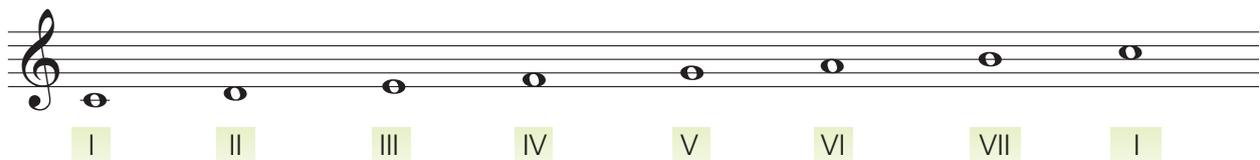
Escriu el nom d'aquests sons

Per què necessitem aquesta nova clau? Pregunta-ho als companys que estudien piano, violoncel, fagot, trombó, tuba o contrabaix. El sentit d'aquesta clau és degut al fet que hi ha sons més greus dels que cantem a classe; aquests sons no convé escriure'ls en clau de Sol, ja que hauríem d'utilitzar massa línies addicionals i farien la lectura molt complicada. Els instruments que produeixen sons molt greus, es llegeixen a la clau de Fa en 4a. Hi ha més claus? Pregunta-ho als companys que toquen la viola.

• Numeració dels sons, graus, de l'escala

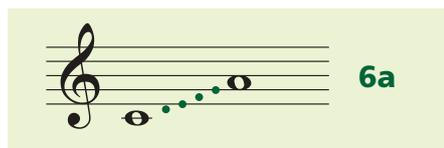
Els sons que formen una escala reben el nom de graus. Aquests graus es numeren a partir del so que dóna origen a una escala.

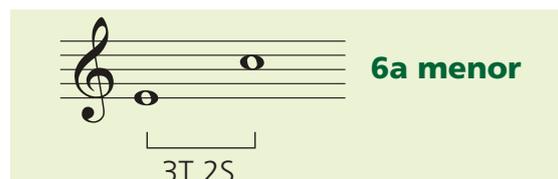
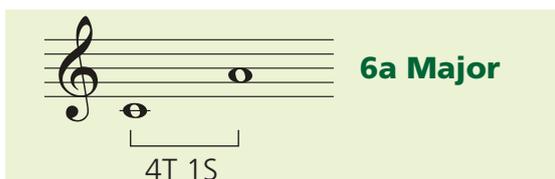
Els graus d'una escala s'indiquen, com veus, utilitzant números romans.

• Interval·ls de 6a Major i 6a menor

Recorda que per a classificar els interval·ls comptàvem les notes que necessitem per a abastar tot l'interval.

En aquest cas es tracta d'un interval·l de 6a. De la mateixa manera que passa amb les 2es i les 3es, també les sextes poden ser Majors i menors:

• Matisos agògics: a tempo

Fixa't en la cançó i veuràs com escrivim a tempo després de l'aparició del *ritardando*. Aquesta indicació ens diu que hem de retornar al mateix tempo que teníem abans de l'aparició del *Rit*.

Canção Núm. 8

A 25

Adagio espressivo ♩ = 50

VEU

VEU

VEU

First system of musical notation. The upper staff (treble clef) begins with a piano (*p*) dynamic and transitions to mezzo-forte (*mf*). It features a melodic line with slurs and three triplet markings. The lower staff (grand staff) provides harmonic accompaniment with chords and a bass line, also marked with *p* and *mf*.

Second system of musical notation. The upper staff starts with a forte (*f*) dynamic and ends with a piano (*p*) dynamic. It contains several triplet markings and slurs. The lower staff continues the accompaniment with chords and a bass line, marked with *f* and *p*.

Third system of musical notation. The upper staff features multiple triplet markings and slurs, with dynamics ranging from forte (*f*) to mezzo-forte (*mf*). The lower staff provides accompaniment with chords and a bass line, also marked with *f* and *mf*.

Fourth system of musical notation. The upper staff begins with a piano (*p*) dynamic and includes a triplet marking. The lower staff features a bass line with triplet markings and chordal accompaniment, also marked with *p*.

Exercicis de lectura

$\text{♩} = 60$

Exercicis de ritme

Núm. 1 $\text{♩} = 60$

Núm. 2 $\text{♩} = 44$

Núm. 3 $\text{♩} = 60$

Lectures

Núm. 1 Allegro

Musical score for Núm. 1 Allegro, 3/4 time signature. The score consists of three staves. The first staff begins with a *mf* dynamic and contains a triplet of eighth notes. The second staff starts with a *f* dynamic, followed by a *p* dynamic section. The third staff begins with a *mf* dynamic. The piece concludes with a double bar line.

Núm. 2 Andante espressivo

Musical score for Núm. 2 Andante espressivo, 6/8 time signature. The score consists of three staves. The first staff starts with a *p* dynamic and a *mf* dynamic. The second staff begins with a *f* dynamic, followed by a *dim.* and *p* dynamic section. The third staff starts with a *mf* dynamic. The piece concludes with a double bar line.

Núm. 3 Andante tranquillo

Musical score for Núm. 3 Andante tranquillo, 2/4 time signature. The score consists of three staves. The first staff starts with a *f* dynamic and includes a *dim.* section. The second staff begins with a *p* dynamic, followed by a *mf* and *f* dynamic section. The third staff starts with a *p* dynamic. The piece concludes with a double bar line.

Exercicis d'audició

Com utilitzar el CD?

A

1. En primer lloc, escoltaràs l'exercici complet.

A continuació, el so d'una campana indicarà l'inici de cada un dels fragments en els quals està dividit, i el número de vegades que escoltis la campana serà indicatiu del fragment en el qual et trobes.

Per una altra banda, el final de cada fragment estarà indicat pel so d'un gong.

2. En els exercicis ritmicomelòdics, presta atenció al La del diapasó que escoltaràs al principi per tal que puguis decidir quin és el so amb el qual comença cada exercici.

Abans de començar cada exercici presta atenció al pols i al so inicial.

Escriu el compàs.

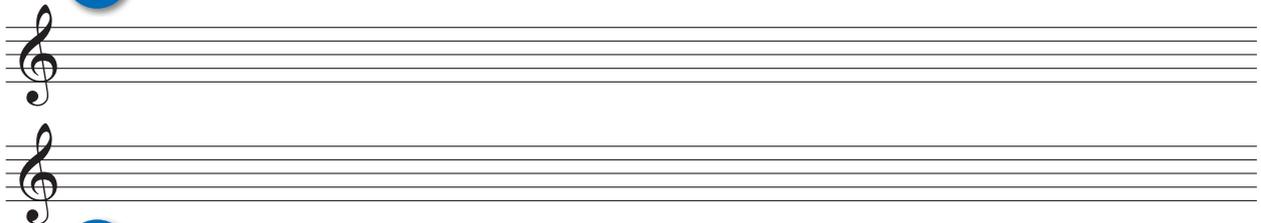
Escolta cada fragment tantes vegades com necessitis, però has de saber que el més habitual és un màxim de quatre vegades cadascun.

En finalitzar la correcció canta sempre cada exercici, comprova així els teus errors.

A

26

A

27

Exercicis de teoria i d'escriptura musical

1 Realitza a la llibreta els exercicis següents:

a) Copia i analitza els intervals de la cançó.

Indica si els intervals són Majors (M), menors (m), ascendents (A), descendents (D), conjunts (C) o disjunts (D). Una vegada classificats canta de nou la cançó amb el nom de les notes molt lentament, fixant-te en la forma de ser de cada un dels intervals que has analitzat.

b) Analitza la cançó.

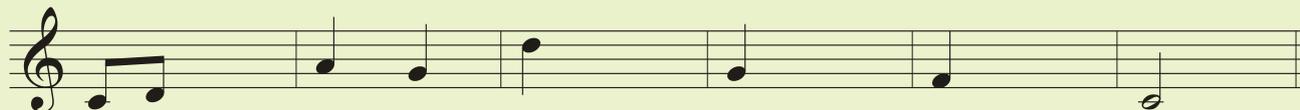
Indica com és el tempo. El caràcter. Quina és la tonalitat i el mode.

Quines són les unitats de subdivisió, temps i compàs a la Cançó núm. 8?

Quina és la nota més greu i la més aguda?

Escriu el ritme més característic d'aquesta cançó, així com el fragment melòdic més important.

2 Completa el fragment següent utilitzant tresets; pensa quin so és el més apropiat en cada cas.

3 Quina és la composició de la 6a Major?
I de la 6a menor?

6a Major

6a menor

4 Escriu el nom dels sons següents:

5 Quin nom reben els sons que formen l'escala?

6 Escriu el número que correspongui a cadascun dels graus de l'escala de Sol Major.

7 Explica què és una escala.

8 Què és un to? _____

Què és un semitò? _____

9 Quants semitons té un to? _____

10 Escriu les unitats de compàs, temps i subdivisió corresponents al compàs de

$\frac{3}{4}$

Compàs	$\frac{3}{4}$
Unitat de compàs	
Unitat de temps	
Unitat de subdivisió	

11 Escriu les unitats de compàs, temps i subdivisió corresponents al compàs de

$\frac{4}{4}$

Compàs	$\frac{4}{4}$
Unitat de compàs	
Unitat de temps	
Unitat de subdivisió	

12 Escriu les unitats de compàs, temps i subdivisió corresponents al compàs de

$\frac{6}{8}$

Compàs	$\frac{6}{8}$
Unitat de compàs	
Unitat de temps	
Unitat de subdivisió	